

Sygn. akt II S 106/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Katarzyna Biernat – Jarek (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Joanna Czernecka

SO Magdalena Meroń – Pomarańska

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2019 roku w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi P. M. i P. N.

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki dotyczącej sprawy z powództwa P. M. i P. N. przeciwko B. M. o zapłatę prowadzonej przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie do sygn. Akt I C 221/19 (poprzednio I Nc 441/18/S i VI C 1113/18/S)

postanawia

1. stwierdzić, że w postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie do sygn. Akt I C 221/19S (poprzednio I Nc 441/18/S i VI C 1113/18/S) doszło do przewlekłości postępowania;
2. przyznać od Sądu Rejonowego Krakowa – Śródmieścia w Krakowie na rzecz skarżących P. M. i P. N. kwoty po 2.000 (dwa tysiące) złotych;
3. zarządzić zwrot na rzecz P. M. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego Krakowa – Śródmieścia w Krakowie uiszczoną opłatę od skargi w kwocie 200 zł (dwieście złotych);
4. zarządzić zwrot na rzecz P. N. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego Krakowa – Śródmieścia w Krakowie uiszczoną opłatę od skargi w kwocie 200 zł (dwieście złotych);
5. zasądzić od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie na rzecz skarżących kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi.

SSO Joanna Czernecka SSO Katarzyna Biernat – Jarek SSO Magdalena Meroń – Pomarańska

UZASADNIENIE

W skardze złożonej w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki P. N. i P. M. domagali się stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie zainicjowanej pozwem wniesionym w dniu 31 stycznia 2018 roku w postępowaniu upominawczym. Po wydaniu nakazu zapłaty, w dniu 27 czerwca 2018 roku wniesiony został sprzeciw, a sprawa z niewiadomych przyczyn została przeniesiona do VI Wydziału Cywilnego, a rozprawy nie wyznaczono do dnia 12 lutego 2019 roku.

Swój udział w sprawie zgłosił Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, który domagał się oddalenia skargi, wskazując na długotrwałe nieobecności wyznaczonego w sprawie referenta.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U., Nr 179, poz. 1843 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym od 6.01.2017 r. strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Treść tego przepisu wskazuje, że przewlekłość postępowania ma miejsce wówczas, gdy trwa ono ponad konieczność niezbędną do wyjaśnienia istotnych dla końcowego rozstrzygnięcia okoliczności faktycznych i prawnych, pozostających w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością organu. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość podejmowanych czynności. Czynności procesowe powinny zabierać odpowiednią ilość czasu, a zatem być podejmowane bez zbędnej zwłoki, która wskazywałaby na bezczynność Sądu lub bezproduktywność podejmowanych działań.

W myśl natomiast art. 1 ust. 1 wskazanej ustawy do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy może dojść zarówno wskutek bezczynności (zaniechania), jak i wskutek działania organu. Odpowiada temu nakaz rozważenia przy rozpoznawaniu skargi nie tylko terminowości podjętych czynności, ale także ich prawidłowości. W konsekwencji o przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy nie są podejmowane żadne czynności, jak i wtedy, gdy są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy. Jak wskazuje się w orzecznictwie, przez przewlekłość postępowania rozumie się nieuzasadnione żadną z okoliczności wymienionych w art. 2 ust. 2 ustawy długotrwałe zaniechanie czynności lub podejmowanie czynności nieefektywnych bądź pozornych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 roku, III SPP 14/11, niepubl.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wniesioną skargę uznać należało za zasadną wobec stwierdzenia zarzucanych okresów bezczynności.

Pozew o zapłatę w postępowaniu upominawczym w sprawie przeciwko B. M. wniesiony został do Sądu I instancji w dn. 31 stycznia 2018 roku i nie był dotknięty żadnymi brakami, bowiem w aktach sprawy nie odnotowano żadnego wezwania w tym przedmiocie. Został przedstawiony do rozpoznania wylosowanemu referentowi w dn. 2 lutego 2018, przy czym w dn. 26.03. 2018 r. doszło do zmiany referenta w osobie referendarza, który jeszcze w tym samym dniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (I Nc 441/18/S).

Sekretariat nie wykonał zarządzenia wobec stwierdzenia braku orzeczenia w systemie, następnie akta ponownie przedstawiono referendarzowi, który wcześniej wydał nakaz zapłaty.

Po umieszczeniu treści nakazu w systemie Currenda – nakaz zapłaty został ekspediowany w dn. 16.05.2018 r.

W dniu 27.06.2018 r. (data wpływu na dziennik podawczy) wpłynął sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty, który przedłożono referentowi (nieobecnemu z uwagi na sezon urlopowy), po czym w dniu 20.08.2018 r. zarządzono przedstawienie akt przewodniczącemu do wylosowania składu.

Sprawa trafiła z I Wydziału Cywilnego do VI, gdzie wylosowany w dniu 22.08.2018 r. referent w osobie asesora sądowego nie podjął do dnia 12 lutego 2019 roku żadnej czynności – jak wynika z odpowiedzi na skargę z powodu najpierw nieobecności związanej z urlopem, a następnie w związku ze zwolnieniem lekarskim.

Pomimo wylosowania nowego referenta w sprawie i wyznaczenia terminu rozprawy na dzień 15.03.2019 r. – rozprawa nie doszła do skutku, albowiem pozwany przesyłkę zawierającą zawiadomienie o terminie podjął dopiero w dniu 15.03.2019 r. zatem w dniu rozprawy. Nowy termin wyznaczono na 15.05.2019 r.

W ocenie Sądu Okręgowego, pomijając kwestie nie wykonania zarządzenia – z uwagi „na brak w systemie” wydanego w dn. 26.03.2018 r. odpisu nakazu (co zupełnie zbędnie wydłużyło sprawę o 1,5 miesiąca), zasadniczy okres bezczynności w sprawie wynosił 5 miesięcy, kiedy wyznaczony w sprawie nie referent od sierpnia 2018 roku nie podjął żadnej czynności.

Okolicznością usprawiedliwiającą przewlekłość postępowania w sprawie nie może być sytuacja kadrowa czy też inne kłopoty organizacyjne, przejawiające się wielomiesięcznym oczekiwaniem na podjęcie w sprawie jakiegokolwiek czynności i w efekcie wyznaczeniem pierwszego terminu rozprawy dopiero po 9 miesiącach od wniesienia sprzeciwu, albowiem tego typu obiektywne utrudnienia stanowią w istocie zaniechania ze strony Skarbu Państwa w zakresie właściwego zorganizowania warunków pracy w Sądach.

Uznanie skargi za zasadną skutkowało przyznaniem każdemu ze skarżących minimalnej w tym stanie sprawy kwoty 2000 zł.

Stosownie do art. 12 ust. 4 ustawy, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. (...)

Zasądzenie odpowiedniej sumy stanowi rekompensatę za naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki i musi być adekwatne z punktu widzenia charakteru dochodzonego roszczenia.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji pkt 1 i 2 na podstawie art. 12 ust. 2 i ust.4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

O zwrocie opłaty od skargi uiszczonej przez stronę powodową Sąd Okręgowy orzekł mając na uwadze art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

O kosztach zastępstwa procesowego skarżących reprezentowanych przez jednego pełnomocnika orzeczono na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w zw. z § 2 pkt 2 i § 10 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSO Joanna Czernecka SSO Katarzyna Biernat – Jarek SSO Magdalena Meroń – Pomarańska